

Építészeti tartószerkezetek II.

Vasbeton szerkezetek

Dr. Szép János
Egyetemi docens

Vasbeton szerkezetek

I. rész

- Előadás: Vasbeton lemezek
- Gyakorlat: Súlyelemzés, modellfelvétel (AxisVM)

II. rész

- Előadás: Vasbeton lemezek
- Gyakorlat: Igénybevételek meghatározása (AxisVM)

III. rész

- **Előadás: Gombafödém**
- **Gyakorlat: Eredmények értékelése, vasalás kialakítása**

IV. rész

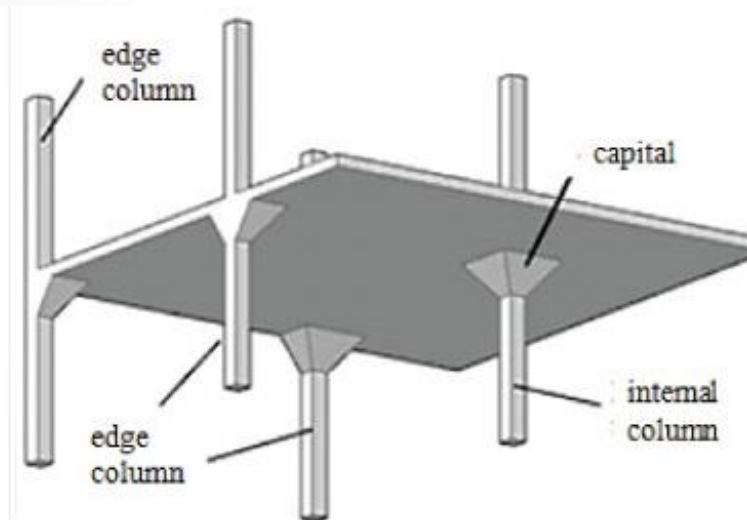
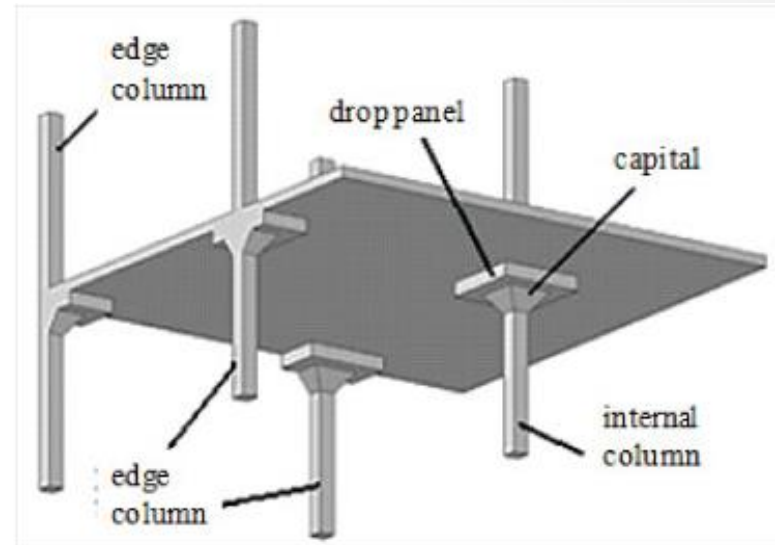
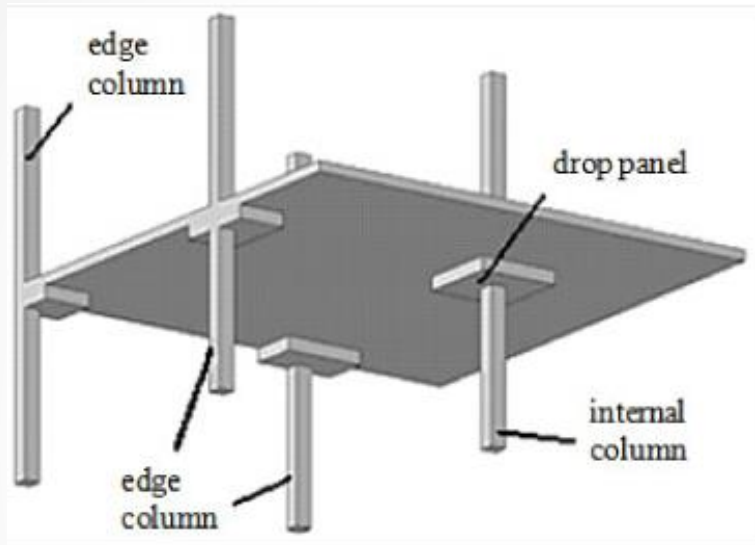
- Előadás: Épületmerevítés
- Gyakorlat: Konzultáció, tervek véglegesítése

Gombafödémek

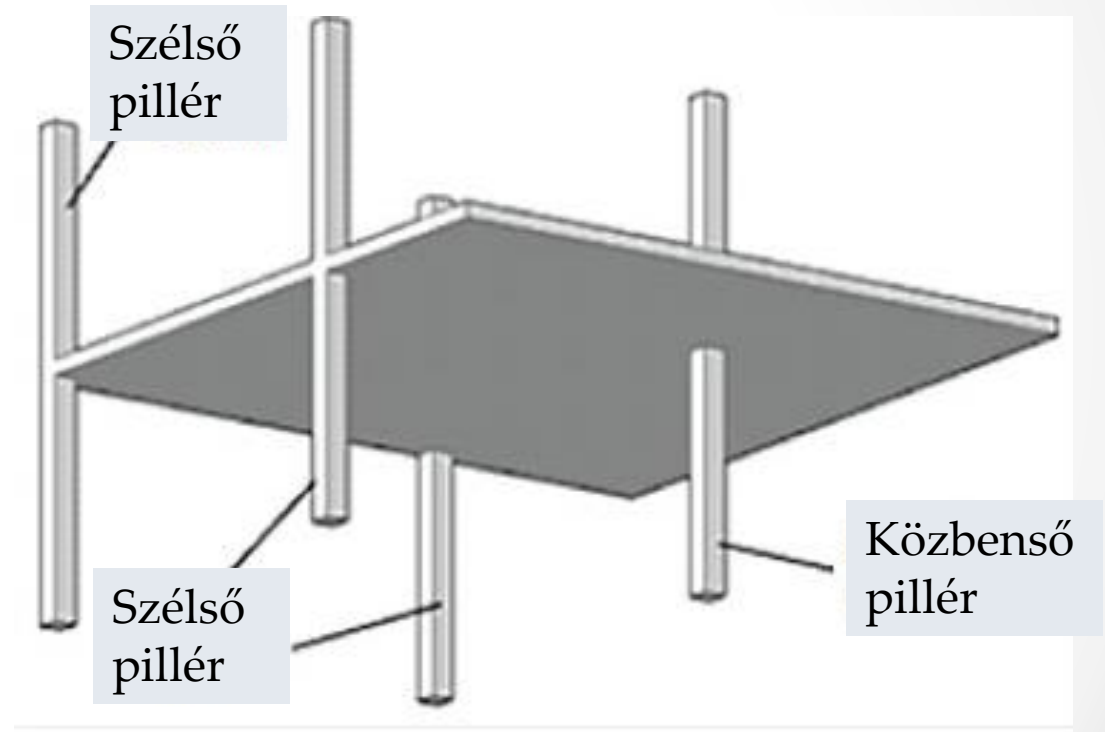
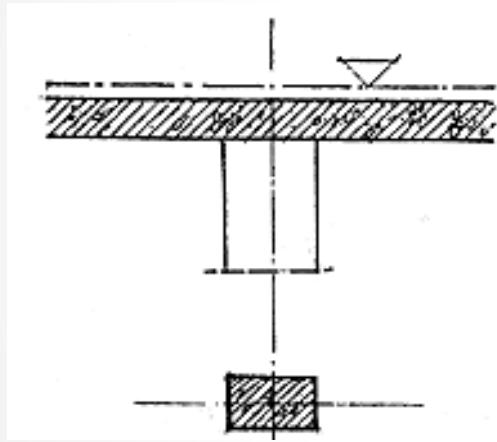
- Olyan födém, amelynél a vasbeton lemez közvetlenül, tartógerendák közbeiktatása nélkül –pontoszerűen – támaszkodik az oszlopokra.
- A klasszikus régebbi szerkezeteknél az oszlopok kiszélesedő oszlopfővel, ún. gombafejjel csatlakoznak a lemezhez.
- Újabban széles körben elterjedt szerkezetek a fejnélküli vagy ún. rejtett gombafödémek.

Gombafödémek típusai

Rejtett gombafödém

Gombafödémek tulajdonságai

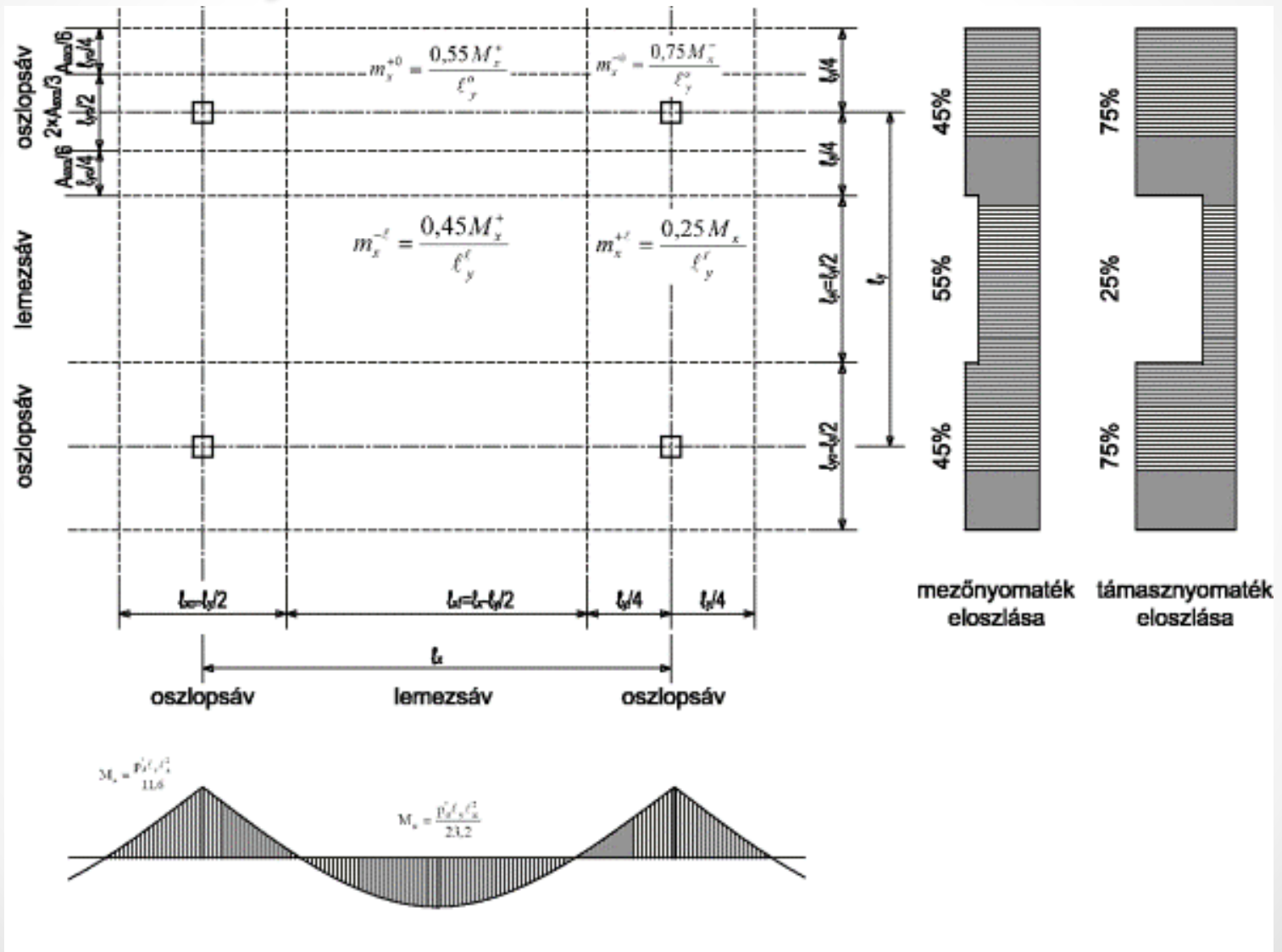

- egyszerű, gyors szaluzás, állványozás vasszerelés,
- a gerendák elmaradása miatti jobb térkihasználás
- alaprajzi rendszerben kisebb a kötöttség

- bonyolultabb erőjáték, az igénybevételek számítása nehezebb,
- a közelítő módszerek túlméretezéshez vezethetnek
- nagyobb alakváltozások
- a lemez és az oszlop kapcsolatának modellezése bizonytalan
- az alakváltozások korlátozása érdekében a lemez vastagsága: $l/h \leq 25$

Hajlítási méretezés

Átszűrődés

A pontokon megtámasztott síklemez födémek a megtámasztások környezetében helyi igénybevételre – nyírásra – is tönkremehetnek.

Ezt a jelenséget:

- Nyíróerő és nyomaték együttes működése esetén **átlyukadásnak**
- Számottevő nyomaték nélküli, közel központos nyíróerő esetén **átszűrődésnek**

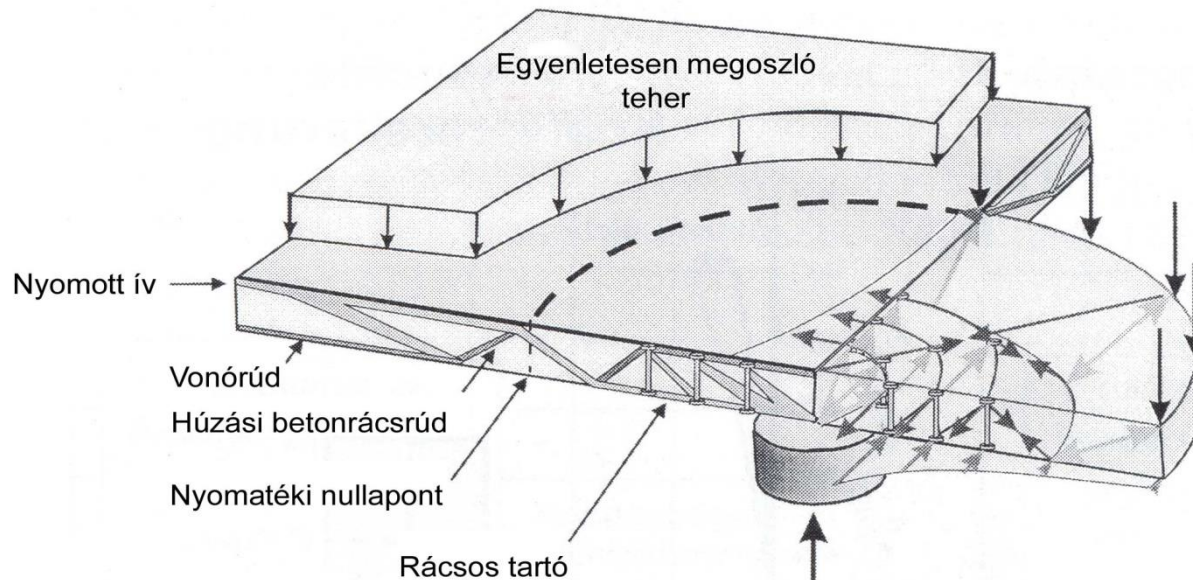

Átszűrődás

Az átszűrődás bekövetkezhet:

- A nyomott beton rácsrudak tönkremenetelével,
- A beton nyírési tönkremenetelével
- Nyírési vasalás tönkremenetelével (nyírásra vasalt oszlopfej esetén)

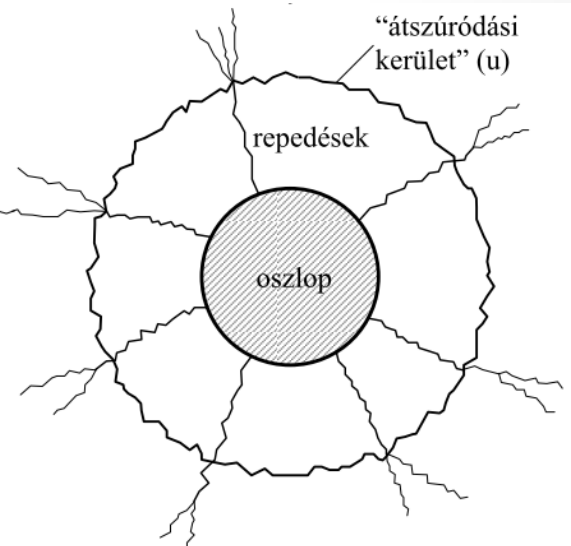
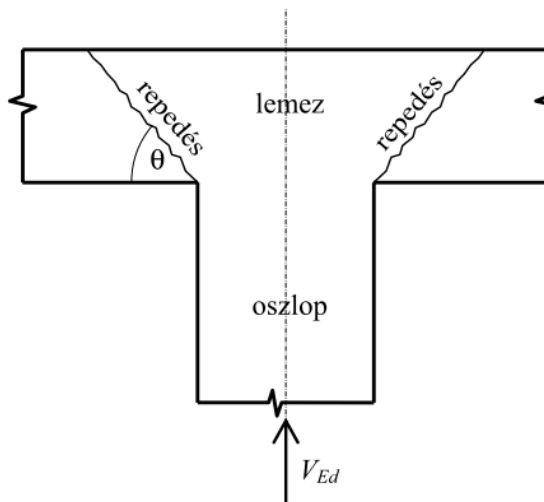
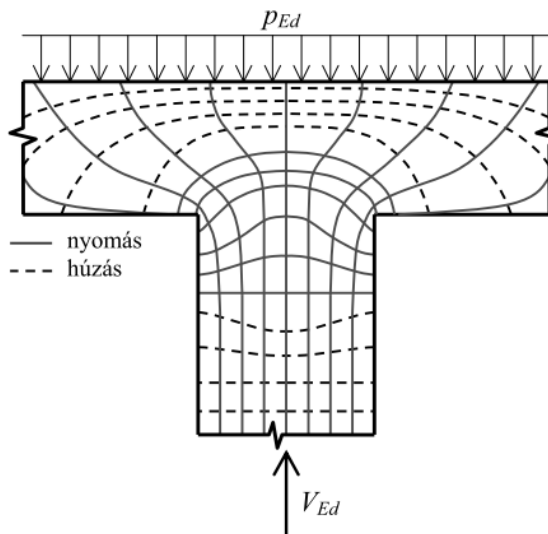
A számításainkban átlagos nyírófeszültséget vizsgálunk.

Átszűrődás

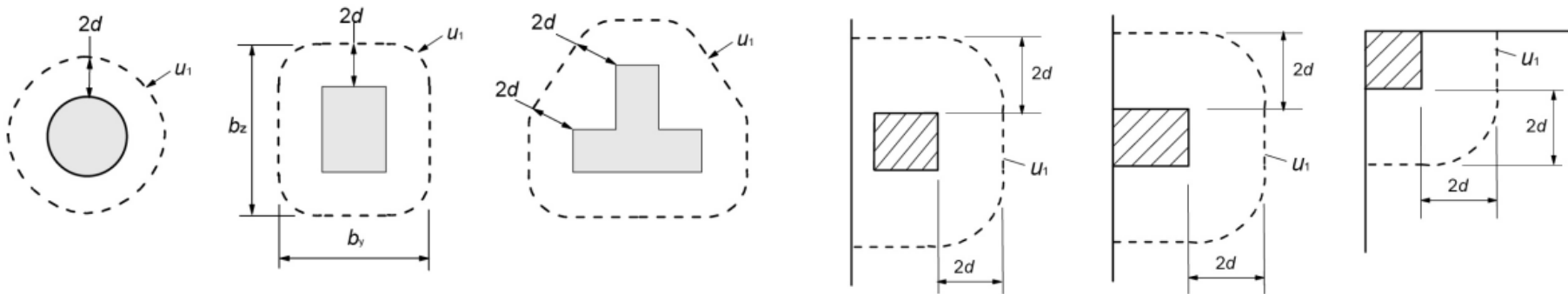
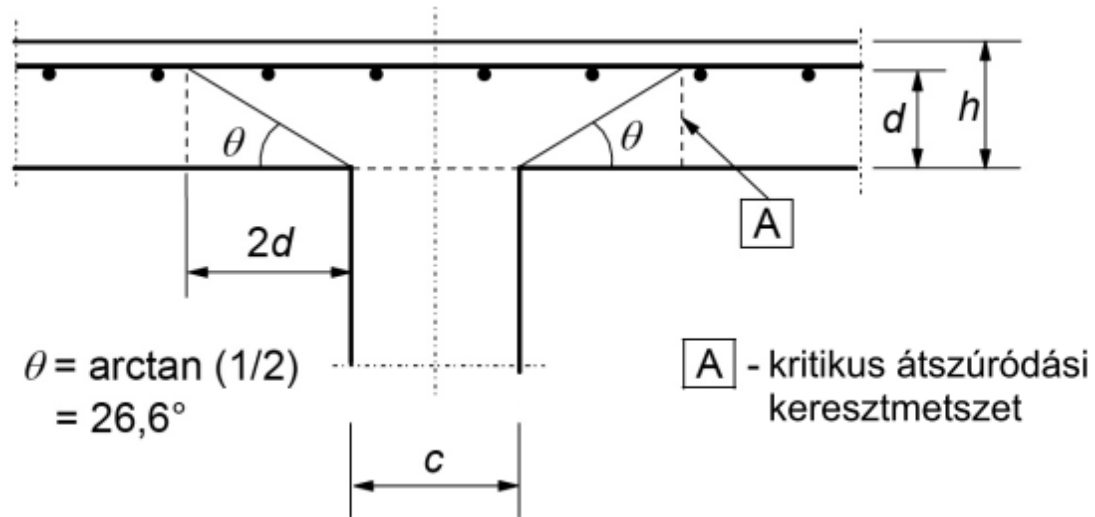
Kísérleti tapasztalatok szerint az átszűrődás központos oszlopreakció esetén egy **csonka gúla**, vagy **csonka kúp** alakú idomnak **a lemezből az oszlop környékén való kiszakadása** formájában következik be.

A kiszakadó gúla vagy kúp θ hajlásszöge vasalatlan lemez esetén $\sim 45^\circ$, míg hajlításra megvasalt lemeznél kb. $30-40^\circ$.

Tipikus átszűrődási repedéskép egy kör keresztmetszetű oszlop fölött.

Átszűrődási keresztmetszet

Tipikus átszűrődási kerületek különböző alakú terhelt felületek körül

Mértékadó nyírófeszültség

A mértékadó nyírófeszültség (~központos nyíróerő):

$$v_{Ed} = \frac{\beta V_{Ed}}{ud}$$

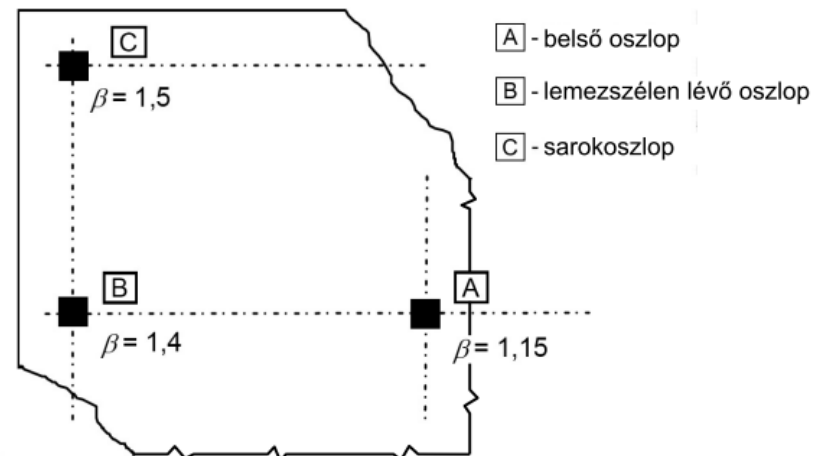
Ahol:

V_{Ed} : a központosnak feltételezett reakcióerő

u : a vizsgált terület hossza

d : a lemez hatékony magassága

β : a teher és a megtámasztás bizonytalanságai miatt fellépő, számításba nem vett hajlítónyomaték hatását közelítőleg figyelembe vevő szorzó

Pillérfej átszűrődés vizsgálata

A beton teherbírásának ellenőrzése ferde nyomásra a pillérnyak u_0 kerülete mentén:

$$V_{Ed} \leq V_{Rd,max}$$

Elégtelen teherbírás esetén a szerkezetet át kell tervezni:

- Betonszilárdságot
- Lemezvastagságot
- Oszlopkeresztmetszetet kell növelni
- Merev acélbetét kell alkalmazni

Pillérfej átszűrődés vizsgálata

A beton nyírási teherbírásának ellenőrzése a pillérnyaktól **2d** távolságra felvett **u₁** kerület mentén:

Ha $V_{Ed} \leq V_{Rd,c}$ Ha a beton nyírási teherbírása megfelelő, az oszlopfejben sehol sem szükséges nyírási vasalás.

Ha $V_{Ed} \geq V_{Rd,c}$ Nyírási vasalás alkalmazása szükséges.

Meg kell határozni azt az oszlophoz legközelebbi **u_{out}** kerületet, ahol már nem szükséges nyírási vasalás, ezen a kerületen belül kell nyírási vasalást elhelyezni.

Nyírásra nem vasalt oszlopfej

Két terület vizsgálendő:

1. Az oszlop lemezhez csatlakozó u_0 kerülete
2. Az ettől **2d** távolságra lévő u_1 kerület

Kétféle tönkremenetelt vizsgálunk:

1. A beton tönkremenetele ferde nyomásra
2. A beton tönkremenetele nyírásra

Nyírásra nem vasalt oszlopfej

1. A beton tönkremenetele ferde nyomásra

- Az u_o oszlopkerület mentén kell vizsgálni a ferde nyomott rácsrúd teherbírását.
- A megfelelő teherbírás feltétele: $v_{Ed} \leq v_{Rd,max}$

$$v_{Ed} = \frac{\beta V_{Ed,o}}{u_o d} \leq v_{Rd,max} = 0,5v f_{cd}$$

Ahol:

v_{Ed} : a vizsgált oszlopfejnél az adott födémről átadódó reakcióerő fajlagos tervezési értéke

$$d = \frac{d_x + d_y}{2}$$

$$v = 0,6 \left(1 - \frac{f_{ck}}{250} \right)$$

Nyírásra nem vasalt oszlopfej

u_o értékei:

- Belső oszlopnál u_o =az oszlop kerületének hossza
- Szélső oszlopnál u_o = $\min(c_2+3d;c_2+2c_1)$
- Sarokoszlopnál u_o = $\min(3d;c_1+c_2)$

Ahol

- c_1 a homlokzati síkra merőleges
- c_2 a homlokzati síkkal párhuzamos oszlopméret

Nyírásra nem vasalt oszlopfej

2. A beton tönkremenetele nyírásra

- A beton nyírási teherbírását csak az u_1 ellenőrzési kerület mentén kell vizsgálni, amely az oszlop szélétől $2d$ távolságra helyezkedik el.
- A megfelelő teherbírás feltétele: $V_{Ed} \leq V_{Rd,c}$

$$V_{Ed} = \frac{\beta V_{Ed}}{u_1 d} \leq V_{Rd,c} = c f_{ct,d}$$

Ahol:

V_{Ed} az u_1 ellenőrzési kerület mentén fellépő nyíróerők eredője, amely a vizsgált oszlop függőleges reakcióerejének és az u_1 kerületen belül ható födémteher eredőjének különbségeként számítható

c értékei a betonminőség a ρ_l , vashányad és a d hatékony magasság függvényében táblázatból vehetők

$$\rho_l = \min \left\{ \frac{\sqrt{\rho_{ly} \rho_{lx}}}{0,02} \right\}$$

Nyírásra vasalt oszlopfej

Min. 3 kerület vizsgálandó

1. A beton tönkremenetele ferde nyomásra

- Az u_o oszlopkerület mentén kell vizsgálni a ferde nyomott rácsrúd teherbírását.
- A megfelelő teherbírás feltétele: $v_{Ed} \leq v_{Rd,max}$

$$v_{Ed} = \frac{\beta V_{Ed,o}}{u_o d} \leq v_{Rd,max} = 0,5v f_{cd}$$

Ahol:

$$d = \frac{d_x + d_y}{2}$$

$$v = 0,6 \left(1 - \frac{f_{ck}}{250} \right)$$

Nyírásra vasalt oszlopfej

2. A beton tönkremenetele ferde nyomásra

- A beton nyírási teherbírását a szélső nyírási acélon kívül **1,5d**-re található $\mathbf{u_{out}}$ ill. $\mathbf{u_{out,eff}}$ kerület mentén kell vizsgálni.
- A megfelelő teherbírás feltétele: $\mathbf{V_{Ed} \leq V_{Rd,c}}$

$$V_{Ed} = \frac{\beta V_{Ed}}{u_{out} d}$$

$$V_{Rd,c} = c f_{ct,d}$$

$$V_{Rd,c} = \left[0,12k(100\rho_{\ell}f_{ck})^{1/3} \right] \geq (v_{min})$$

Ahol:

- $\mathbf{V_{Ed}}$ az u_{out} ellenőrzési kerület mentén fellépő nyíróerők eredője, amely a vizsgált oszlop függőleges reakcióerejének és az u_1 kerületen belül ható födémteher eredőjének különbségeként számítható
- $\mathbf{c}$ értékei a betonminőség a ρ_{ℓ} , vashányad és a d hatékony magasság függvényében táblázatból vehetők

Nyírásra vasalt oszlopfej

3. Nyírási acélok tönkremenetele

- A nyírási acélokat az u_1 kerület, valamint minden olyan további kerület mentén kell vizsgálni, ahol a nyírási vasalás keresztmetszete csökken.
- A megfelelő teherbírás feltétele: $V_{Ed} \leq V_{Rd,cs}$

$$V_{Rd,cs} = 0,75v_{Rd,c} + nA_{sw}f_{ywd,ef} \frac{1}{u_1d} \sin \alpha$$

Ahol:

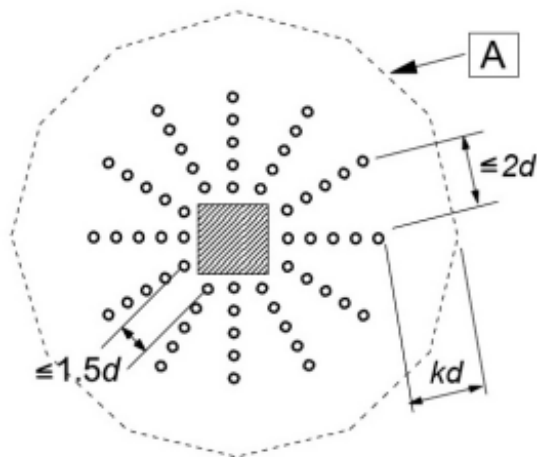
- A_{sw} : a nyírási vasalás keresztmetszete a vizsgált kerületen
- s_r : a nyírási vasalás sugárirányú távolsága
- α : a nyírási vasalás tengelye és a lemez középsíkja közötti szög

$$f_{ywd,ef} = 250 + 0,25d \leq f_{ywd}$$

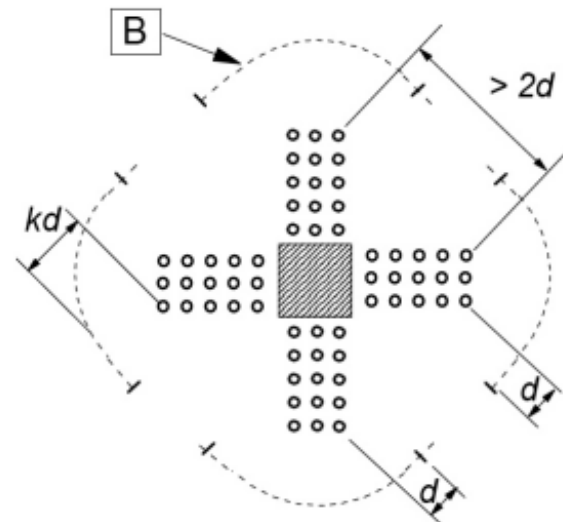
Átszűrődési vasalás kialakítása

Alapelv:

A külső acélbetét-sor $1,5d$ távolságnál ne kerüljön távolabb az átszűrődési vonaltól

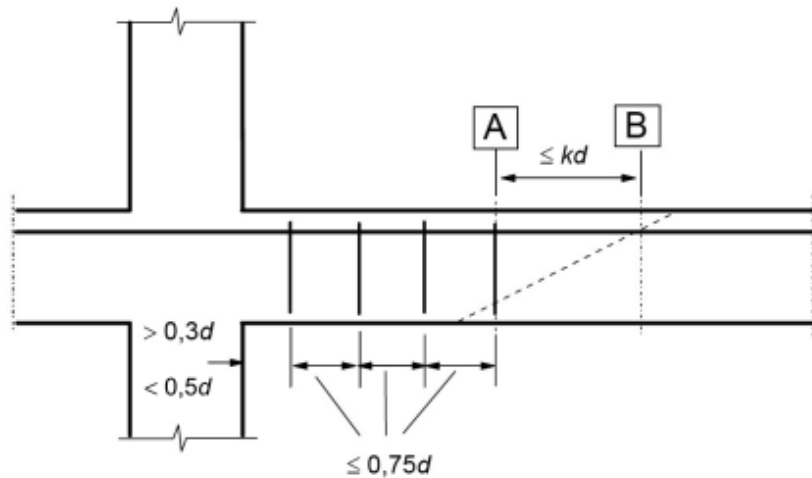

A - u_{out} külső kerület egyenletesen kiosztott átszűrődési acélbetétek esetén

B - $u_{out,ef}$ hatékony külső kerület szakaszosan kiosztott átszűrődési acélbetétek esetén

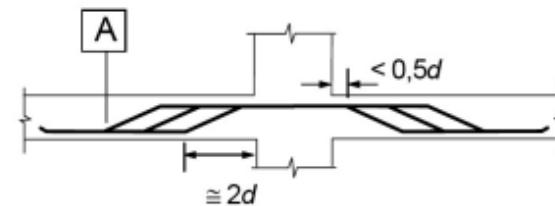
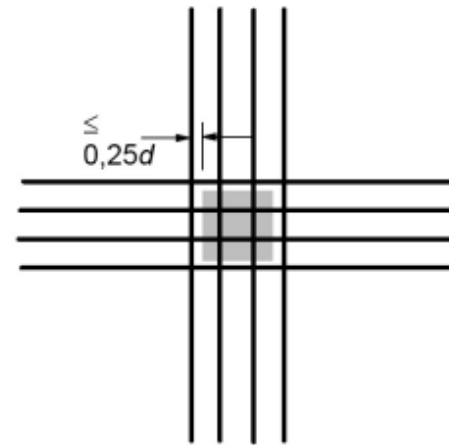
Átszűrődési vasalás kialakítása

A - a legkülső kerület, ahol még szükség van nyírási acélbetétekre

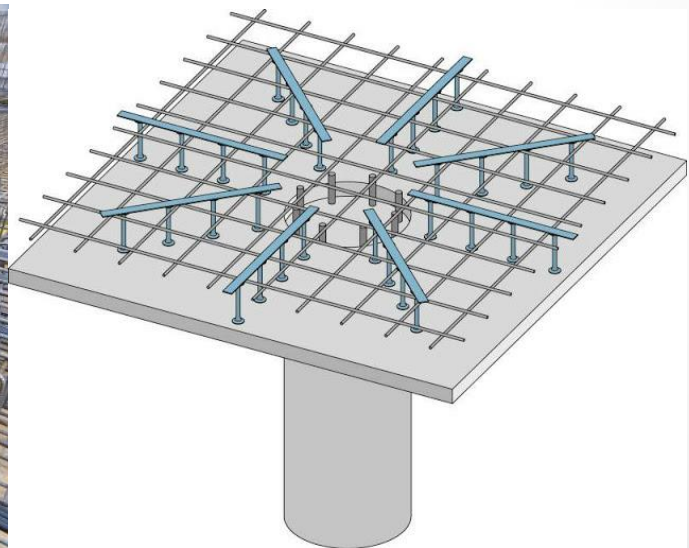
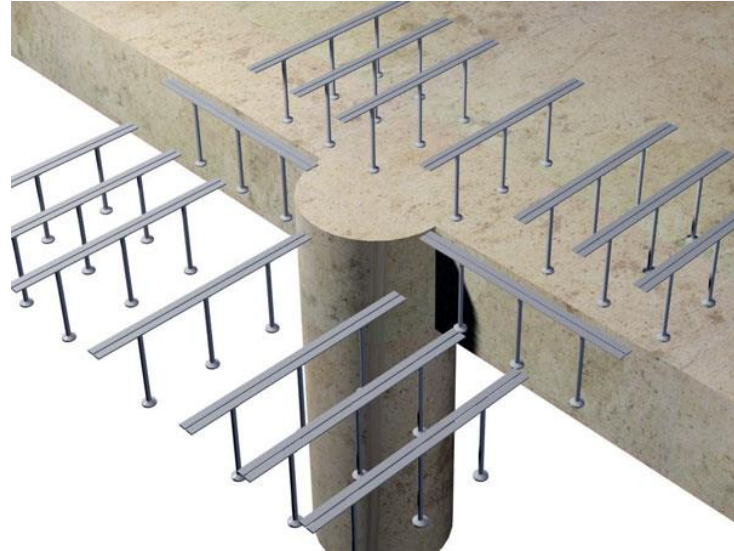
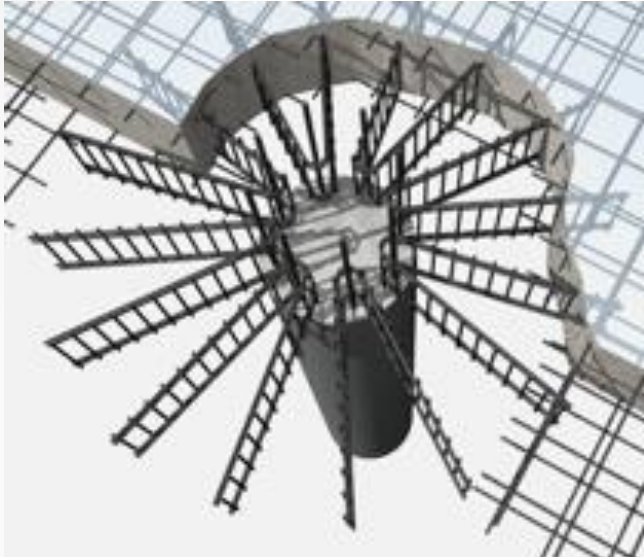
B - a külső kerület, ahol már nincsen szükség nyírási acélbetétekre

a) Kengyelek kiosztása

b) Felhajlított betétek kiosztása

Átszűrődési vasalás kialakítása

Köszönöm a figyelmet!

...